

Marcus Malte

Drengen

Uddrag oversat af Troels Hughes Hansen

*Oversat efter: Marcus Malte, Le Garçon © Éditions Zulma,
2016*

Zulma

texte | tekst

Selv det usynlige og det immaterielle har et navn, men det har han ikke. Det står i hvert fald ikke opført nogen steder, ikke i noget register eller i nogen officielle dokumenter. Heller ikke bagest i erindringen hos en præst i et uanseligt sogn. Hans sande navn. Hans oprindelige efternavn. Dermed ikke sagt, at han aldrig har haft et. Senere i historien vil en kvinde, der for ham vil være søster, elsker og mor, forære ham hendes, og som en hyldest vil hun sammenføje det med fornavnet på en berømt musiker, som hun holdt meget af. Han vil også bære et soldaternavn, som han fik tildelt til lejligheden af de militære myndigheder sammen med sit reglementerede morderantræk. Således døbte kærligheden og dens modsætning ham på hver sin måde. Men der er intet tilbage. Disse surrogater er også dømt til at forsvinde efter denne kvinde og efter denne krig og efter hele denne allerede forældede verden, som de havde været en del af. Hvem ved?

Hvor lidt man end tør tro på det, er dette det eneste spor, der er tilbage efter ham.

1908

Dagens lys er endnu ikke brudt frem, og det første, man ser langt borte på heden, er en underlig skikkelse med to hoveder og otte lemmer, hvoraf halvdelen synes ubevægelige. Den er mere kompakt end natten selv og bevæger sig nærmest gennemsigtigt frem bag mørkets slør. Brynene rynkes ved denne tilsynekomst. Kan man stole på det? Man spørger sig selv. Man tvivler. På denne tid sover folk i byerne, i landsbyerne, andre steder. Her er der ingenting, ingen. Hvis månen skinnede, ville den kun oplyse et landskab af rå, trøstesløs kratskov. Uopdyrket jord. Hvem går dér? Hvad? Det vides ikke. Med skærpet opmærksomhed gransker man denne besynderlige skygge og forsøger at sammenligne den med en eller anden velkendt og registreret art. Men der findes næppe noget, som forslår. Hvilken kategori hører den til? Hvilken naturverden kommer den fra? Man spørger sig selv. Man følger den med blikket. Man ser den trænge frem, krumbøjet, med ryggen deformeret af en kæmpe udvækst, bevægelser, der er langsomme og nærmest mekaniske i deres regelmæssighed. Man gætter, man fornemmer, at

der i denne gangart er noget, der på samme tid hidrører fra fortvivelse og udholdenhed. Tankerne ledes hen på en kæmpeskildpadde, der går oprejst på bagbenene. En eventyrlig dækvinget bille på størrelse med en ung bjørn. Man foruroliges en anelse. Man skyder tankerne væk. Men de vender tilbage. Før efter at man forgæves har gennemgået de forskellige repræsentanter for den almindelige fauna, er man nu nødt til at slippe uhyrerne løs. De ægte. Legender og myter stiger op mod overfladen. Man sammenkalder de primitive, arkaiske, forestillede, fantastiske væseners bestiarium. Man øser fra kilderne til vores ældste frygt, vores dybeste angst. Man skælver.

Og alt imens vores sjæl syder og ængstes, bevæger den pukkelryggede skikkelse sig videre dernede, skridt for skridt ad en vej, som aldrig er blevet udstukket.

Man bevæger sig nærmere. Øjet er hvæset, det er nu i stand til at skære igennem. Med ét slag kløver det enheden i to. To forskellige kroppe. Den ene oven på den anden. Den ene sidder overskrævs på den anden som i en af de parodier på lansekamp, børnene morer sig med i skolegårdene. Hvis der har været en turnering, er den slut, og de kæmpende er forsvundet, enten som sejrherre eller besejrede, det vides ikke.

Så de er altså to.

Således kastes der lys over mysteriet om tilsynekomstens art, men underligt nok føler man sig ikke lettet af den grund. Vejrtrækningen bliver ikke roligere. Tværtimod.

De er to, men hvem er de?

Hvad er de?

Hvad laver de?

Hvor skal de hen?

Man er ikke stoppet med at spørge sig selv.

Ham, der fungerer som ridedyr, har statur som en fjortenårig dreng. Mager og hård. Ribbenene, musklerne og senerne springer frem lige under huden. Og oven på nogle ubestemmelige stykker stof ses et sæt kluns, der virker, som om det er tilvejebragt fra ryggen af et fugleskræmsel. Han går uden sko, hans fodsåler har tekstur som bark. Korkeg. Hans hår risler ned over skuldrene og panden som et bundt søgræs. Han driver af sved, han glinser, som var han netop steget op fra urhavet. Sveden salter hans øjenbryn i forbifarten og løber så samme vej som tårerne. En dråbe bliver undertiden hængende i den unge fremvækst af dunhår, som kanter hans overlæbe. Hans øjne er sorte, sortere end tidernes dyb, hvor mindet om den tidligste gnist dog banker.

Det er barnet.

Personen, der hviler tungt over hans ryg, ligner på ingen måde en ridder bortset fra den bedrøvelige skikkelse. En kvinde. Det, der er tilbage af en kvinde. Resterne. Frem under pjalterne stikker små stykker arm, små stykker ben – kød, som synes at lække fra bunken af laser som halmstrå fra en gammel dukke. Hun vejer ikke meget, det er sandt, men det er nærmest dødvægt. Kastet frem og tilbage ved hvert skridt. Hendes hovedskal

hviler mellem drengens skulderblade. Hendes øjenlåg er lukkede. Hun har voksagtig lød, visnen hud som vilde æbler, der er faldet fra træet. Man gætter på, at hun er tres. Hun er endnu ikke tredive.

Det er moren.

Fra tid til anden holder drengen en kort pause. Hans kæber slappes. Han ånder ind og puster kraftigt ud gennem næsen, man hører luften hvisle. Man tror også, at man kan høre hans hjerte, men det er ren indbildning. Sekunderne går, og han bliver stående ubevægelig, opmærksom, tilsyneladende upåvirket af stødene, der breder sig i korte, krampagtige bølger op langs lårene. Hans knæ ryster, men giver ikke efter. Hans overkrop er stadig bøjet under vægten. Han kaster et blik nedefra ud i natten. Han pejler, søger efter kendemærker, som kun han kan udvinde af halvmørket. Kun én gang før har han fulgt denne vej, men det er nok. Han husker detaljer. Tætheden af et buskads eller en stammes hældning eller formen på et klippestykke – det, som almindelige dødelige er ude af stand til at ænse, fanger han ind og holder fast. Ned til det mest ubetydelige. I hans hjernes løbegange findes nicher stoppet til med tusind lindeblade, der kun kan skelnes fra hinanden på ribberne. Ligeledes tusind platanblade, tusind egeblade. Der er hulrum fulde af småsten, som er ganske ens på nær den fine forskel i, hvordan de hver især kaster skæret tilbage under middagssolens ild. Det besidder drengen. På en stjernefyldt himmel ville han med fingeren kunne pege præcis mod det sted, hvor en

af dem pludselig er udeblevet fra mønstringen. Det er uden tvivl hans eneste skat.

Kvinden på hans ryg har ikke bevæget sig. Hun holdes svævende i en slags rygkurv lavet af gedeskind, læder og reb. Et groft stykke håndværk, som hun selv har fremstillet med tanke på denne hændelse, så snart hun var sikker på, at den ville opstå. Hendes lemmer hænger ned fra hver side ved drengens liv. Før han sætter i gang igen, trækker han i remmen, som er fastgjort om hans bryst, for at slække lidt på den. Læderet har indlejret sig i huden og efterladt en lillafarvet fure, der ligner et frisk hugsår. Tiden vil viske det ud. Nu har drengen genfundet sine mærker, han har pejlet sig ind på sine spor, han begiver sig atter på vej. Det er ikke uden en indestængt angst, at man ser dem begge fjerne sig for så på ny at opløses i det mørke, som for blot et øjeblik siden frembragte dem. Mod hvilken destination? Med hvilket formål? I grunden er man ikke så opsat på at få det at vide, men man tager sig selv i at håbe, at de når frem.

Det er barnet, som bærer moren.

Hav, havde hun sagt. Hav. Hav. Flere gange. Hun havde klemmt hans arm, mens hun så ham lige i øjnene, som hun gjorde, når hun ville være sikker på, at han havde forstået. En overflødig forsigtighed – han forstod det hele og med det samme. Men undertiden snød han og udskød øjeblikket, hvor han bekræftede med et nik, for han holdt af at føle hendes hånd og blik hvile på sig. Det skete sjældent.

De sad på hug på strandbredden, og hun pegede mod uendeligheden, der lå bredt ud foran dem. Denne dag var himlen og vandet af samme grå farve, og alligevel fuldbyrdede de først deres ægteskab langt borte, meget langt borte, ved horisontens yderste rand. Drengen var på vagt. Han havde allerede set pytter og vandhuller, men aldrig dette. Pytter og vandhuller kunne man passere. Pytter og vandhuller var dødvande, mens han her følte sig stillet over for en særdeles levende kraft, en enestående styrke, der kun med nød og næppe kunne holdes under overfladen, og som hvert øjeblik kunne blive udløst. I dens ubestemmelige, stadige rumlen fornemmede han en trussel. Dens beske og tunge udladninger fyldte hans lunger og gik ham i maven. For ikke at tale om det hvidlige skum, den spyttede op på sandet.

Moren var blevet siddende et langt øjeblik med blikket vendt mod det åbne hav. I hendes øjeæbler glimtede en flamme, som drengen ikke kendte til. Som han gerne selv ville have fremkaldt eller i det mindste samlet op i sine hule hænder for at beskytte den mod vinden og alting. Dette nye lys forundrede ham. Hvad så hun dog derude, som stak hendes sjæl sådan i brand?

Drengen havde aldrig hørt tale om både eller rejser eller kontinenter.

Det var måske to måneder tidligere. Hav, havde kvinden gentaget en sidste gang, før hun havde rejst sig, og denne gang havde han bestræbt sig på at lade hende vide, at han havde forstået fuldt og helt, for at berolige

hende, for at behage hende. For at fastholde flammen. Den var ikke desto mindre forsvundet, som var den blevet blæst ud, så snart de havde vendt ryggen til. Det matte tæppe, som plejede at dække morens øjne, var faldet tilbage. Var det hans skyld? Hvad mere kunne han have gjort? Ingen kunne svare på hans spørgsmål, for han var ikke i stand til at formulere dem.

De var vendt tilbage til deres hjem.

Den dag var det hende, som førte ham. Gik i spidsen. Hun var allerede meget svækket. Sygdommen havde allerede fået tag i hende. Hun trak vejret med en lyd af skurrende glasskår og hostede fra tid til anden, som om hun var ved at brække indvoldene op. Men hendes ben bar hende stadig, hun kunne stadig bevæge sig alene. Langsomt. Han, som dagen før havde været nødt til at småløbe for at følge med hende, måtte nu lægge bånd på sit fodskifte for ikke at træde hende i hælene. Han holdt hende ærbødigt i sin sigtelinje på fire eller fem skridts afstand. Han betragtede hende indgående og konstaterede, at hun var skrumpet ind. Det var ikke kun et indtryk. I ugernes løb var morens krop sygnet hen, den havde rullet sig sammen, var krympet, den var reelt blevet mindre i omfang. Sygdommens stadige indvirkning. Et hul havde afgjort åbnet sig i hende, midt i hende, et taphul, hvorfra hendes eget liv løb ud lidt efter lidt.

Og dog gik hun. Hun trængte frem. Uden tøven i forhold til retningen. Hun var tilsyneladende fuldt fortrolig med ruten. Havde hun gået den så ofte? Nogle

morgener vågnede drengen alene. Moren var ikke på sit leje, hun var ikke i hytten, hun var heller ikke ude i køkkenhaven. Han ledte efter hende i det temmelig store omkringliggende område, som han kendte så godt – hans terræn til leg og jagt, hans hele univers. Hun var der ikke. Drengen vendte tilbage til hytten, satte sig på jorden ved døren og brugte de følgende timer på at vente på hende. Skildvagt. Udkigspost. Mere ensom end nogensinde. Hav, hav – var det dér, hun var gået hen? Hun forsvandt uden varsel. Drengen forestillede sig ikke, at dette fravær kunne være endeligt. Han ventede. Oftest faldt natten på, før hun vendte tilbage. Så lette de end var, kunne han høre hendes skridt, længe før han kunne skelne hendes silhuet, der var omstrålet af månelysets halo. Han havde ikke forladt sin post. Moren gav ingen forklaring. Hun gik forbi foran ham for at komme tilbage til deres hule, tilstod ham ikke et ord, ikke et kærtegn, men blot et simpelt, neutralt blik i forbifarten, og i kølvandet udbredtes hendes lugt af muld og sved, af salpeter og aske, hvortil der disse aftener føjedes, ja, det er sandt, fremmede stanke, fjernere, mere moskusagtige dunste, som drengen indsnusede uden dog at kunne fastslå deres oprindelse.

Hav, havde hun sagt.

Han har nu gået i fire timer. Med moren på ryggen følger han hendes sidste vilje. Han har ikke tal på, hvor mange meter og kilometer de har gået. Han er tørstig. Da han kom i tanke om vandsækken, var det for sent at vende

om. Luften var tung, ladet, i lang tid troede han, at uvejret ville bryde ud. Undervejs satte to spinkle lyn sprækker i himlen, det var det hele. Skyerne blev trævlet op. Der vil ikke falde regn. Den er ikke faldet i ugevis, man kan næppe gøre sig håb om at finde noget til at slukke sin tørst med i bunden af et hjulspor eller i en klippes hulning. Alt er blevet drukket. Drengen er dømt til at drikke fra sin egen kilde – han slikker sig regelmæssigt om læberne for ikke at miste noget af den klare, saltsmagende suppe, hans krop frembringer som følge af varmen og anstrengelserne.

Er kvinden også tørstig? Hun beder ikke om noget. Hun er ikke længere i stand til at gøre det. Hun brænder. Hendes blod brænder. Hendes knogler brænder, helt ind til marven. Hendes indvolde er tørre som kødstykker efter røgning. Feberer fortærer og mumificerer hende. Hun har ikke den mindste dråbe tilbage at svede ud. Et tyndt lag tørret spyt klistrer hendes mund sammen, forsegler hendes læber. Hun raller ikke længere. Hun hoster ikke længere. Hun spytter ikke længere. Drengen tror, at hun sover. Hun har mistet bevidstheden. Den eneste ubetydelige forskel mellem søvnen og døden er denne svage strøm af luft, der siver ud af hendes næsebor. Drengen mærker den nederst på nakken. Den er så sart som dalende fnug af aske.

Han krydser nu et område med furet jord, hvor der gror sodaurt og kveller. Her og dér ligger tæpper af kilebæger spredt, som hans fødder synker ned i. Nu og da et ensomt pinjetræ. Han går videre omtrent tre kvarter,

før han pludselig stopper op. Næsen mod vinden som en hjort på vagt. I buketten af dufte er der én, som skiller sig ud, duften af jod. Hans puls bliver hurtigere. Han sætter i gang igen.

Og snart kan han høre det. Det brummer dæmpet, mens han kommer nærmere. Og da han opdager det, fylder det allerede hele hans synsfelt, strakt ud i hele dets fylde, i hele dets ubændighed, helt til de yderste grænser af den kendte verden. Dets overflade bølger og bakkes, rejser sig struttende visse steder. Sort som blæk, men gådefuldt lysende under den måneløse himmel.

Denne gang er drengen ikke bange. Det, han føler, er glæde og lettelse. Han standser på noget, der ligner en klit, og fylder sine lunger, og han rækker armen ud mod horisonten. For at vise frem eller for at give.

Hav.

Kvinden på hans ryg løfter ikke hovedet. Hun åbner ikke øjnene. Hun forbliver stum.

I sin fryd har drengen ikke lagt mærke til, at åndedrættet i hans nakke er stoppet. Et par minutter, et par skridt tidligere. Kvindens hjerte er holdt op med at slå. Det vil ikke slå igen.

Hans mor er død, så enkelt er det. Det er ikke den samme kyst, de er nået frem til, hun og han i dette øjeblik. Drengen ved det ikke endnu.

[...]